

Borgerens ret til selvbestemmelse og etik i det sociale arbejde

Jacob Birkler, klinisk etiker, ph.d., fhv. formand, etisk råd

Når etikken bliver synlig

Juridisk spørgsmål	Praktisk spørgsmål	Etisk spørgsmål
Hvad <i>skal</i> jeg/vi (ikke) gøre?	Hvad <i>kan</i> jeg/vi (ikke) gøre?	Hvad <i>bør</i> jeg/vi (ikke) gøre?

Det etiske dilemma

Et etisk dilemma er en vanskelig værdikonflikt, hvor der skal træffes ét valg blandt flere handlingsalternativer. Et valg, hvis udfald får konsekvenser for andre mennesker.

Ingen har patent på et etisk dilemma

Intet synligt dilemma

Ser ikke kompleksiteten og de mange hensyn

Synligt dilemma

Erkender det vanskelige valg

Intet synligt dilemma

Opnået handleduelighed

Etiske dilemmaer

Autonomi

Respekt for
selvbestemmelse

Paternalisme

Som professionel
ved, hvad der er
bedst

Selvbestemmelse

Viljen til et valg
Tildeling af valg
Grundlag for et valg

Respekt, tillid, åbenhed etc.

Bedrevidende / andet vidende

Ægte (genuin)
Ønsket / Uønsket
Skjult

Faglighed, ansvarlighed etc.

Etik i forruden og bagruden

Etik i forruden

Hvad bør jeg/vi (ikke)
gøre hvis det sker?

Etik i situationen

Hvad bør jeg/vi
(ikke) gøre lige nu?

Etik i bagruden

Hvad burde jeg/vi
(ikke) have gjort?

Etiske refleksioner

Nærhed og/eller Distance

Hurtigt og/eller Langsomt

Våge og/eller Overvåge

Fortrolighed og/eller Tilgængelighed

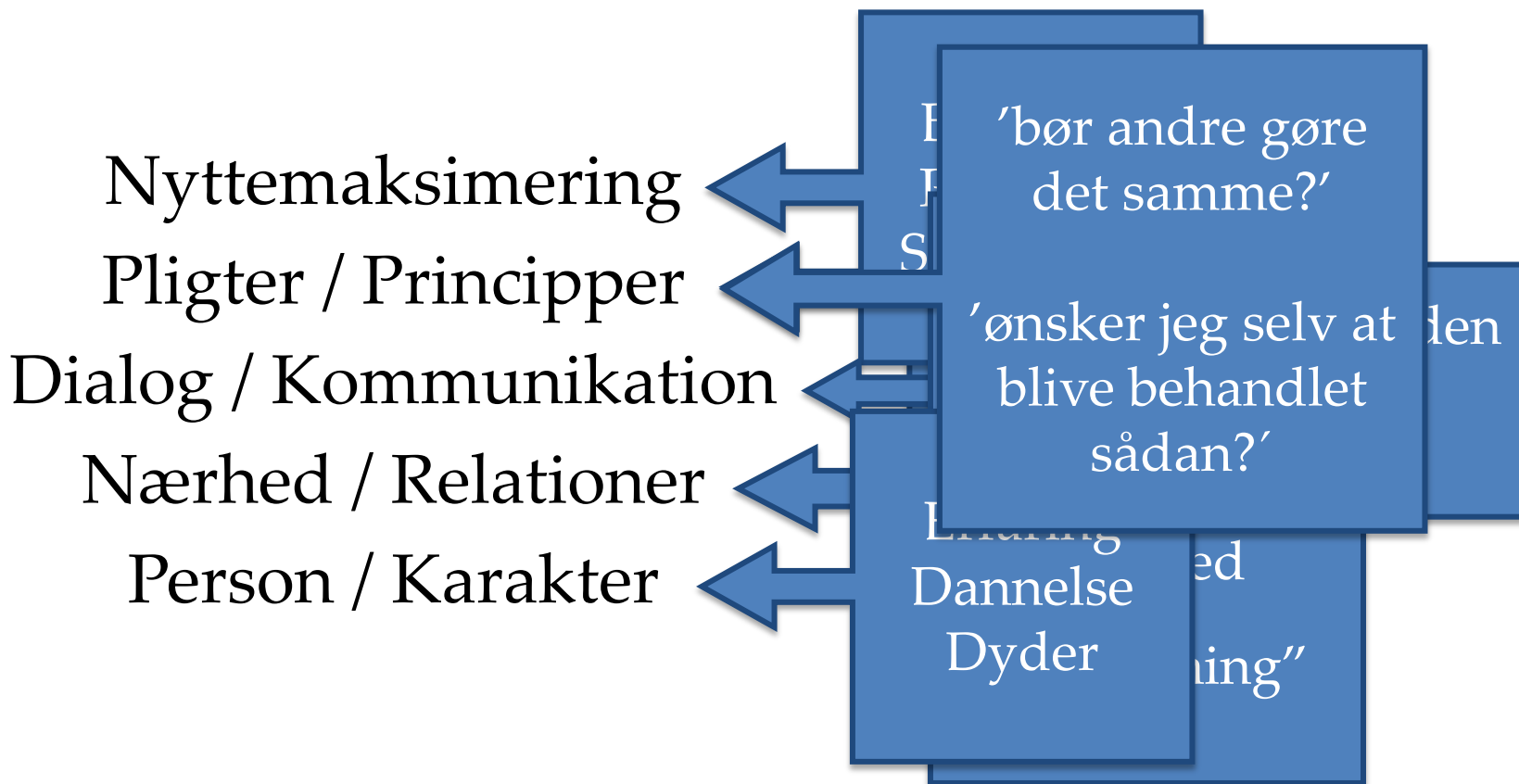
Førstehjælp og/eller Næstehjælp

Tilgangspunkt og/eller Udgangspunkt

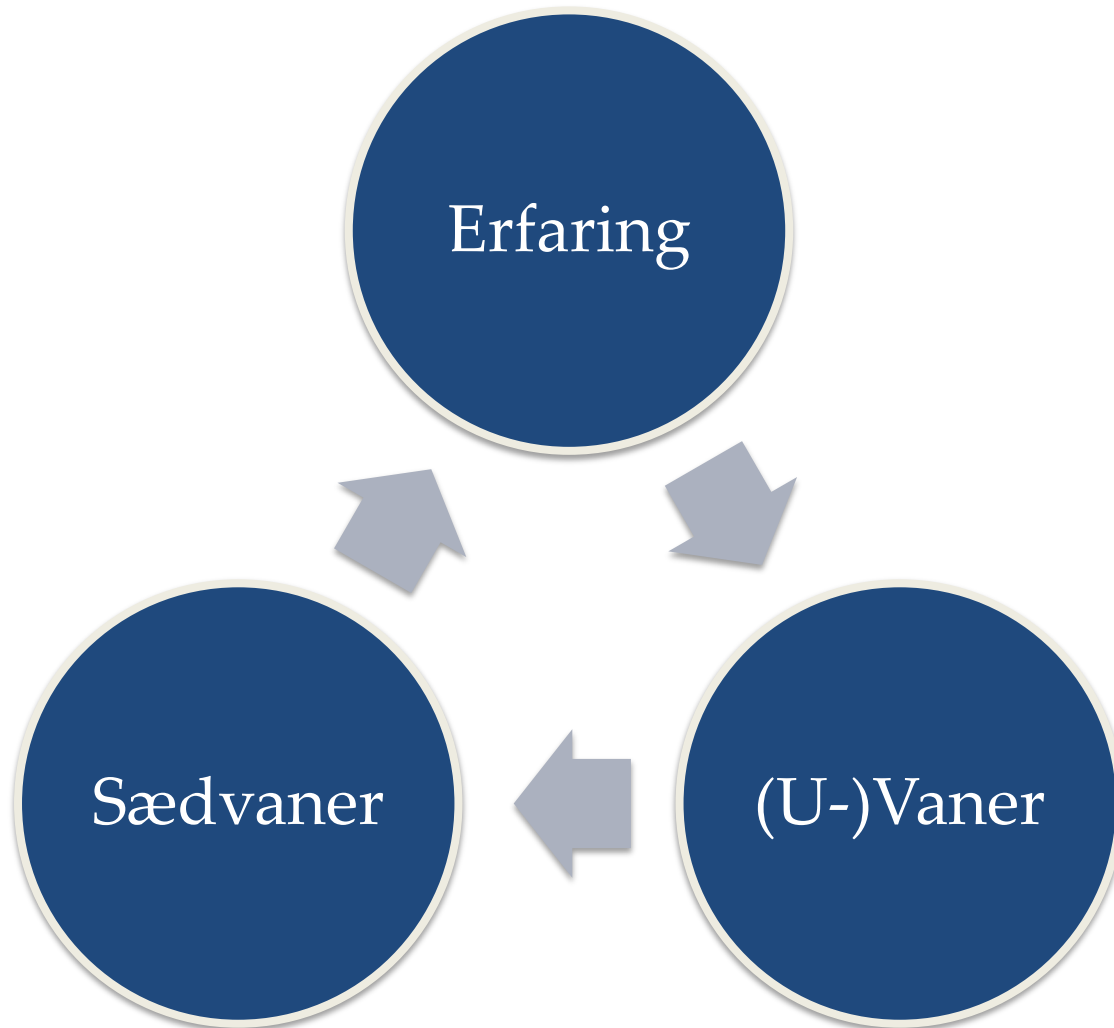
Give liv og/eller Dele liv

Supplement og/eller Erstatning

Etiske redskaber og egenskaber

Vejen til etik

Grundværdier

Typiske grundværdier der formuleres og præsenteres i det danske social- og sundhedsvæsen

Værdier
Åbenhed
Ansvarlighed
Respekt
Faglighed
Anerkendelse
Tillid
Humor
Nærvær

Værdier
Lukkethed
Uansvarlighed
Despekt
Ufaglighed
Miskendelse
Mistillid
Alvor
Distance